

● ● ● ODER

Žalostno smešne urbane podgane

DAVID GIESELMANN: **Golobi**. Režija Tijana Zinajić, prevod Urška P. Černe. Mestno gledališče ljubljansko, premiera 7. 10. 2010, 100 min.

Golobi, sveža, komaj dve leti stara igra sodobnega nemškega dramatika Davida Gieselmanna, so predvsem po oblikovni plasti precej posebno besedilo: gre za preplet na koščke razsekanih dialogov med osmimi osebami, ki so med sabo povsem in različno prepleteni, najpogosteje pa na primer odgovor prve osebe drugi pomeni iztočnico za odgovor tretje osebi četrta. Štafeta izmenjave besed in tako scenskega dogajanja se tako nenehno seli, fokus se premika, tako kot bi se žaromet sprehajal z enega para na druge ali kot bi rezal filmske prizore na montažni mizi. Ti drobci pa se sčasoma sestavijo v posmehljivo sliko sodobnega hipernašponanega in zlasti v medčloveških odnosih po večini frustriranega ali odtujenega sveta.

V ospredju je Robert Bertrand, uspešen direktor podjetja, ki takoj na začetku izjavi, da hoče stran – in okrog tega njegovega domnevnega izginotja se splete celotna igra. Za sabo bo pustil brezbržno afektirano ženo Gerlinde, ki je obsedena z italijanskim načinom življenja in sanjari o selitvi v Ligurijo; na prvi pogled neboljšenega sina Helmarja, ki pa v sebi skriva brezobzirnega pretendenta na očetov direktorski stolček; neambicioznega kolega Holgerja s fiksno idejo, da je v službi žrtev mobinga in ga je nadvse groza tega, da ga je Robert imenoval za svojega naslednika; njegovo frustrirano ženo Natalie, ki se zaradi napadov besa zateka po pomoč k psihoterapevtu; njegovo ambiciozno in brezobzirno podrejeno Heidrun, ki nad njim iz čistega veselja izvaja mobing; nizozemsko študentko Siljo, ki v odnosu do sina, Roberta in njegovega dvojnika, domnevnega polbrata François, igra trojno igro; in končno psihoterapevta dr. Asendorfa, ki je zamešal vse svoje paciente, ima skoraj z vsemi pacientkami razmerje (ne da bi vedel, s katero natanko) in se na koncu obupano sprašuje, kdo je.

Že sama struktura besedila, ki predvideva nenehno navzočnost vseh igralcev na odru, zahteva prav poseben režijski pristop in režiserka Tijana Zinajić je ta izziv nadvse uspešno rešila z dvema elementoma: odlično vizualno podobo – večnamensko scenografijo in odštekano sodobno rokokojsko kostumografijo (oboje Jasna Vastl) – in pretirano, skoraj ekscenno, a na vsakdanje življenje vseeno dovolj spominjajočo zasnovo vseh likov, ki jih je več kot spretno pognala v nekakšno skoreografirano mizansceno, znotraj katere smo lahko gledalci zaslutili smešno (ali pa tudi ne) mehaničnost njihovega dejanja in nehanja. Na

klančini, ki spominja po eni strani na boksarski ring, v katerem nastopajoči prehajajo iz enega "dvoboja" v drugega, po drugi na kletko, v kateri čepijo kot ujeti golobi, se tako v stiliziranih prizorih dogajajo vzporedne zgodbe vseh nastopajočih, katerih skupni imenovalac je, da v jeziku, do skrajnosti ogoljenem, na (nesmiselno) bistvo zvedenem, govorijo o temeljni izgubljenosti in izpraznjenosti sodobnega človeka, ki takole na površini deluje smešno. In ker to počnejo v skrajno stilizirani maniri, skoraj kot lutke (to omogoča še en scenografski element, zaslon, za katerega se lahko nastopajoči skrijejo ali se izza njega nepričakovano pojavijo), ker so liki in njihovi medsebojni odnosi karikirani, marsikdaj prignani skoraj do absurda, in ker v besedilu mrgoli raznih zamenjav, nesporazumov, dvojnih in lažnih identitet, veljajo *Golobi* seveda za komedijo, pa čeprav se med vrsticami dotikajo tudi resnejših tem.

Na to dvojnost se je oprla tudi režiserka, ki se je vseskozi trudila, da na odru v natančno odmerjenem tempu, v stilu nekakšne urbane sodobne commedie dell'arte, čim bolj gladko in živahno naslika karikaturo današnjega dobro stoječega srednjega sloja, znotraj tega dobro naoljenega mehanizma pa posuje kar nekaj klicajev in poant. A čeprav ni v predstavi skorajda nobenega praznega mesta, se za nazaj izkaže, da v besedilu očitno so; zato morda ne bi škodilo kaj več črt: predstava bi tako pač precej pridobila pri lahkotnosti, to pa bi ji bilo samo v prid.

Presežek te uprizoritve je torej v doslednem, konciznem, duhovitem režiserkinem konceptu in v vseh igalskih stvaritvah: Gaber K. Trseglav – kot Robert virtuozen v menjavni vlogi, komedijantsko razživet zlasti v vlogi svojega izmišljenega polbrata François; Gregor Gruđen – pretresljivo neboljšen in smešen v prikazu človeka, ki ni kos od družbe vsiljeni mu vlogi; Petra Veber Rojnik – Gerlinda, ki strašno zares jemlje svojo vlogo na videz popolne, a v sebi nepotešene žene uspešneža; Tjaša Železnik – besna Natalie, neprepoznavna v bolesto trmasti ambicioznosti, s katero terorizira svojega moža; Viktorija Bencik, k. g. – z izzivalnim nasmeškom kot v mobingu uživajoča Heidrun nevarno nedolžna; Jurij Drevenšek – bolj prepričljiv kot negotovi sinček in manj kot wannabe direktor; Tomislav Tomšič, k. g. – idealno utelešenje do skrajnosti zmedenega psihoterapevta brez svoje lastne identitete in brez kančka etike; Tina Potočnik, AGRFT – provokativno, a tudi rahlo bebavo (zadeto?) smehljajoča se podoba seksi tujke. Smeh, ki ga sprožajo *Golobi*, ni spročen krohot; je prej gledalčev posmeh samemu sebi in zadovoljen nasmeh ob uigrani in dobro vodeni jatici golobov na odru.

VESNA JURCA TADEL